

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.3.5.2025

Adam Kufel
Dyrektor Zespołu Szkół
Ogólnokształcących i Policealnych
w Świeciu
ul. Wojska Polskiego 85
86-100 Świecie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/079 Dostępność profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Policealnych w Świeciu ¹ , ul. Wojska Polskiego 85, 86-100 Świecie ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Kufel, Dyrektor, od 1 września 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania na rzecz profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³ z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli mają one istotny wpływ na ustalenia i oceny.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	Karolina Lahutta, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LBY/22/2025 z 7 lutego 2025 r. Mateusz Grynicz, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LBY/23/2025 z 7 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 4-15)

¹ Dalej: „ZSOiP lub „Szkoła”.

² Badania kontrolne przeprowadzono na próbie: skontrolowano działania skierowane do uczniów II Liceum Ogólnokształcącego w Świeciu wchodzącego w skład ZSOiP.

³ Czynności kontrolne zakończono 31 marca 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Szkole prawidłowo rozpoznano potrzebę w zakresie działań mających na celu profilaktykę zaburzeń odżywiania oraz realizowano te działania, nie mierząc jednak ich efektów. W kontrolowanym okresie treści związane z racjonalnym żywieniem oraz profilaktyką zaburzeń odżywiania przekazywane były uczniom II Liceum Ogólnokształcącego w Świeciu⁶ w różnorodnych formach, w tym w ramach realizacji podstawy programowej oraz programu wychowawczo-profilaktycznego. Wymagana przepisami prawa pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów z zaburzeniami odżywiania i ich rodzin świadczona była z czteromiesięczną przerwą wynikającą z rezygnacji z zatrudnienia osoby zajmującej stanowisko psychologa i trudności w znalezieniu nowego specjalisty. NIK pozytywnie ocenia cykliczne przeprowadzanie przez Dyrektora ogólnoszkolnej akcji poświęconej zdrowemu odżywianiu i aktywności fizycznej, w ramach której uczniowie poszczególnych klas przygotowywali prezentacje i stoiska ze zdrową żywnością. Do udziału w niej zapraszano specjalistów zewnętrznych, w tym dietetyków, sportowców, pracowników Państwowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Świeciu⁷, a także naukowców z uczelni wyższych.

W toku kontroli jako nieprawidłowe NIK oceniła:

- nieokreślenie w statucie wszystkich wymaganych przepisami prawa elementów;
- niewystarczające udokumentowanie przeprowadzenia zajęć zaznajamiających uczniów z zagadnieniami BMI i chorób cywilizacyjnych;
- niewystąpienie o zgodę do organu sprawującego nadzór pedagogiczny w zakresie zatrudnienia na stanowisku psychologa szkolnego osoby bez wymaganych kwalifikacji;
- nienależyte zabezpieczenie dofinansowania do studiów podyplomowych, które zostało udzielone nowo zatrudnionej osobie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Działania na rzecz profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania oraz ich efekty

Opis stanu faktycznego

1. Dyrektor Szkoły nie dysponował danymi o liczbie uczniów z nieprawidłową masą ciała. Z danych otrzymanych od podmiotu leczniczego zapewniającego opiekę zdrowotną nad uczniami Szkoły wynikało, że w latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 wśród uczniów klas pierwszych liceum stanowili oni odpowiednio: 17,3%, 20,9%, 18,5%, 9,84%, przy czym odsetek:

- uczniów z niedowagą wynosił odpowiednio: 3,5%; 11,6%; 3,7%; 1,6%⁸;
- uczniów z nadwagą wynosił odpowiednio: 6,9%; 5,8%; 10,2%; 4,9%⁹;
- uczniów z otyłością wynosił odpowiednio: 6,9%, 3,5%, 4,6%, 3,3%¹⁰.

(akta kontroli str. 497-498)

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „II LO w Świeciu”.

⁷ Dalej: „PSSE”.

⁸ Odpowiednio: dwie, 10, cztery, jedna osoba.

⁹ Odpowiednio: cztery, pięć, 11, trzy osoby.

¹⁰ Odpowiednio: cztery, trzy, pięć, dwie osoby.

Porównanie danych z roku szkolnego 2021/2022 z wynikami badań ogólnoeuropejskich wskazywało, że udział piętnastolatków z nieprawidłową masą ciała w populacji uczniów Szkoły był typowy dla obrazu skali zjawiska w Polsce¹¹.

Problem edukacji i promocji zdrowia związany z racjonalnym odżywianiem i zaburzeniami w tym zakresie nie został uznany za istotny w diagnozach potrzeb rozwojowych uczniów występujących w środowisku szkolnym¹². Diagnozy te sporządzone zostały na podstawie ankiet¹³ przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, obserwacji wychowawców klas, wniosków zgłoszonych przez radę rodziców oraz na podstawie rozmów z pielęgniarką szkolną¹⁴.

W opinii pracowników podmiotu zapewniającego opiekę zdrowotną nad uczniami Szkoły zaburzenia odżywiania nie stanowiły istotnego czynnika ryzyka w środowisku szkolnym i taka informacja przekazana została Dyrektorowi Szkoły. Przedstawiciele podmiotu leczniczego wskazali, że w ich ocenie o ryzyku nie przesądzał wskaźnik osób z nieprawidłową masą ciała, lecz liczba przypadków, u których stwierdzono ciężkie zaburzenia, a ona wśród uczniów Szkoły nie była znaczna. Wskazali ponadto, że zaburzenia odżywiania u uczniów są najczęściej skutkiem depresji lub stanów lękowych i to te jednostki chorobowe trzeba przede wszystkim leczyć.

(akta kontroli str. 73-74, 172-178, 200-201, 214-215, 238-239, 252-253, 276-277, 291-292, 321-322, 519-520)

2. Mimo braku uznania edukacji zdrowotnej w zakresie prawidłowego odżywiania za istotną potrzebę rozwojową występującą w środowisku szkolnym, w programach wychowawczo-profilaktycznych na lata szkolne 2021/2022 – 2024/2025¹⁵ przewidziane zostały działania w tym zakresie. I tak w planie działań każdego z ww. programów wpisano zadanie wyrabiania nawyków zdrowego stylu życia, realizowane poprzez lekcje wychowawcze na temat zdrowego żywienia i zdrowego stylu życia oraz poświęcone bulimii i anoreksji. Wśród tematów zajęć z wychowawcą wymieniono tematy: *Zdrowe i dobre życie* (w klasach I), *Zaburzenia w odżywianiu: anoreksja i bulimia* (w klasach II). Każdy

¹¹ Por. [A Focus on adolescent physical activity, eating behaviours, weight status and body image in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey Volume 4 World Health Organization 2024, strona 45 i 47](#) (dostęp 28 marca 2025 r.). Zgodnie z tymi danymi problem nadwagi (wliczając otyłość) dotyczył 13% dziewcząt i 28% chłopców w wieku 15 lat, a problem niedowagi 3% chłopców i dziewcząt.

¹² Diagnozy te, stanowiące podstawę opracowania programów profilaktyczno-wychowawczych, w każdym z badanych lat szkolnych wśród niepokojących zjawisk wymieniały m.in. uzależnienie od świata wirtualnego i telefonu komórkowego, nauczanie zdalne i problemy po powrocie z nauczania zdalnego, poczucie izolacji i odosobnienia, nieumiejętność radzenia sobie ze stresem, cyberprzemoc, zmniejszenie integracji między uczniami klas, używki, alkohol i palenie papierosów, stosunek do obowiązków szkolnych, wagary, asertywność, savoir-vivre, problem z podjęciem decyzji o wyborze przyszłego zawodu/szkoły.

¹³ Nad jej przygotowaniem pracowali pracownicy zajmujący się organizowaniem w Szkole pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przede wszystkim pedagogzy.

¹⁴ Wymiana informacji z pielęgniarką szkolną nie odbywała się na piśmie.

¹⁵ Uchwalonych uchwałami Rady Rodziców II Liceum Ogólnokształcącego w Świeciu w sprawie uchwalenia programu wychowawczo-profilaktycznego: nr 1/21-22 z 20 września 2021 r., nr 1/22-23 z dnia 26 września 2022 r., nr 1/23-24 z dnia 27 września 2023 r., nr 1/24-25 z dnia 25 września 2024 r.

z programów zawierał jednakże zapis dopuszczający modyfikację poszczególnych elementów programu w zależności od potrzeb.

Dyrektor Szkoły podał, że włączenie działań promujących zdrowy styl życia oraz profilaktykę zaburzeń odżywiania do programów wychowawczo-profilaktycznych wynikało z chęci uwzględnienia pełnego wachlarza profilaktyki i zapewnienia, aby Szkoła wspierała uczniów w ich rozwoju, uczyła odpowiedzialnych wyborów i kształtowała pozytywne postawy. Wskazał, że w kontekście programów wychowawczo-profilaktycznych profilaktyka i promocja zdrowia odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu zdrowych nawyków i eliminowaniu ryzyka wystąpienia problemów zdrowotnych wśród uczniów.

(akta kontroli str. 181-341, 468)

3. W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 w II LO w Świeciu przewidziane programami wychowawczo-profilaktycznymi działania w formie zajęć z wychowawcą o tematyce:

- zdrowego stylu życia zrealizowane zostały w każdym roku w dwóch, klasach pierwszych, tj. odpowiednio w 100%, 66,7%, 66,7% oddziałów tego poziomu kształcenia, w tym również poprzez udział w zajęciach w ramach ogólnoszkolnej akcji;
- zaburzeń w odżywianiu, tj. anoreksji i bulimii zrealizowane zostały odpowiednio: w jednej, dwóch i dwóch klasach drugich, tj. odpowiednio w 33,3%, 100%, 66,7% oddziałów tego poziomu kształcenia. Z jedną z klas, z którą nie przeprowadzono zajęć o tej tematyce w roku szkolnym 2021/2022 na poziomie klasy drugiej, zorganizowano je na poziomie klasy trzeciej.

W pozostałych klasach zajęć takich nie zrealizowano, co wynikało z przewidzianej programami wychowawczo-profilaktycznymi możliwości modyfikacji ich elementów w zależności od potrzeb, zmianami w planie zajęć, bieżącymi potrzebami uczniów oraz przekazywaniem uczniom treści o problematyce racjonalnego odżywiania w również w innych formach, w tym poprzez udział w wydarzeniach na poziomie Szkoły i powiatu z zakresu promocji zdrowia.

(akta kontroli str. 529, 648, 660-661)

Zajęcia dotyczące zdrowego odżywiania były dodatkowo przeprowadzone przez wychowawców klas: 3b w roku szkolnym 2021/2022, 4a i 4b w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli str. 648)

Dominującą formą przeprowadzenia ww. zajęć były pogadanki i dyskusje, w tym w kilku przypadkach inspirowane wyświetlonym filmem. Sporadycznie realizowano je w formie prezentacji przygotowanej przez uczniów. Zajęcia nie były ewaluowane. Dyrektor podał, że na podstawie przepisów prawa postępów uczniów na zajęciach z wychowawcą nie ocenia się.

Nauczyciele prowadzący ww. zajęcia nie byli przeszkoleni z zagadnień związanych z promocją racjonalnego odżywiania oraz zaburzeń odżywiania, za wyjątkiem nauczycieli posiadających kwalifikacje do nauczania przedmiotów *biologia* i *wychowanie fizyczne*, dla których były to zagadnienia znane z racji uwzględnienia ich w podstawie programowej nauczanego przedmiotu. Dyrektor

Szkoły podał, że zajęcia z wychowawcą nie są przedmiotem, na którym uczeń uzyskuje szczegółową i specjalistyczną wiedzę. Dzięki tym zajęciom ma mieć kształtowaną odpowiednią świadomość i odpowiednią wrażliwość. Wskazał, że zgodnie z przepisami prawa oświatowego każdy nauczyciel posiadający kwalifikacje do pracy w danym typie szkoły posiada również kwalifikacje do bycia wychowawcą oddziału klasowego. Podał, że gdyby wziąć pod uwagę szerokie spectrum problemów, którymi zajmuje się nauczyciel wychowawca i przyjąć założenie o konieczności posiadania kwalifikacji do prowadzenia każdego z tych zajęć z osobna, w zależności od poruszanych spraw, to – w jego ocenie – przeprowadzenie setki takich szkoleń mogłoby okazać się niewystarczające.

(akta kontroli str. 530-533, 661)

Wśród przewidywanych efektów podjętych działań wychowawczo-profilaktycznych wymieniono dostrzeganie przez uczniów korzyści płynących z prowadzenia zdrowego stylu życia.

W sprawozdaniach z realizacji programów wychowawczo-profilaktycznych z lat szkolnych 2021/2022-2023/2024 oceniono¹⁶, że zadania z zakresu promowania zdrowego stylu życia należały do zadań zrealizowanych przez Szkołę najlepiej, a rodzice byli zadowoleni z promocji zdrowia i zachowań prozdrowotnych. W ramach ewaluacji programów nie sformułowano wniosków wskazujących na potrzebę zmian w tym zakresie.

Zajęcia z wychowawcą poświęcone profilaktyce chorób wynikających z niewłaściwego odżywiania nie były dodatkowo ewaluowane. Dyrektor podał, że na podstawie przepisów prawa postępów uczniów na zajęciach z wychowawcą się nie ocenia.

(akta kontroli str. 80-87, 533)

Poza ww. zajęciami w kontrolowanym okresie w Szkole corocznie organizowano akcję pod nazwą *Tydzień aktywności fizycznej i zdrowia*. W ramach tej akcji:

- uczniowie klas drugich przygotowywali stoiska ze zdrową żywnością oraz plakaty dotyczące zdrowego odżywiania, w tym z przepisami na zdrowe przekąski;
- uczniowie liceum z profilu medycznego przygotowywali prelekcje dla poszczególnych klas, dotyczące problematyki zdrowego odżywiania, chorób, itp.¹⁷;
- organizowano wśród uczniów konkurs na plakat promujący zdrowy styl życia;
- zapraszano dietetyka, który spotykał się z uczniami, przeprowadzał rozmowy na temat zdrowego stylu życia, a dla osób chętnych badał skład masy ciała;
- zapraszano pracowników PSSE, którzy spotykali się z uczniami poszczególnych klas omawiając współczesne zagrożenia, choroby i promowali zdrowy tryb życia;

¹⁶ Sprawozdania sporządzone przez Wicedyrektor Szkoły. Do ewaluacji programów użyto ankiet w programie Librus oraz dokonano analizy zapisów w dokumentacji i rozmów z nauczycielami, pracownikami Szkoły, rodzicami i uczniami.

¹⁷ M.in. w roku szkolnym 2021/2022 wykład pt. *Negatywny wpływ energetyków na organizm człowieka*.

- organizowano spotkania ze znanymi sportowcami, którzy mówiąc o swoich sukcesach przedstawiali kwestie wpływu zdrowego, odpowiednio zbilansowanego posiłku na ich sukces;
- organizowano wykłady prowadzone przez zaproszonych gości oraz pedagogów szkolnych, m.in. w roku szkolnym 2023/2024 wykład antropologów z Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu pt. *Kultura na talerzu-dlaczego jemy to co jemy*;
- promowano aktywność fizyczną¹⁸.

(akta kontroli str. 75-76, 343-390)

W kontrolowanym okresie Szkoła nie uczestniczyła w programach zewnętrznych, obejmujących swą tematyką zagadnienia racjonalnego odżywiania.

(akta kontroli str. 76)

4. W Szkole realizowano zajęcia dotyczące racjonalnego odżywiania w ramach podstawy programowej. W dziennikach lekcyjnych II LO w Świeciu z lat szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 udokumentowano:

- zajęcia w ramach przedmiotu *biologia* dotyczące zasad racjonalnego odżywiania, na których poruszano również kwestie otyłości, anoreksji i bulimii – na poziomie klasy 2 we wszystkich oddziałach;
- zajęcia w ramach przedmiotu *wychowanie fizyczne* [1] w każdej klasie co najmniej jedno zajęcia w ciągu cyklu edukacyjnego dotyczące zasad zdrowego odżywiania¹⁹; [2] w części klas zajęcia dotyczące znaczenia, wyliczania i interpretacji wskaźnika BMI oraz przekazujące wiedzę o chorobach cywilizacyjnych, w tym otyłości oraz sposobach zapobiegania im.

Ponadto w ramach zajęć z języka angielskiego, nauczanego jako język kontynuowany lub rozszerzony, prowadzono zajęcia mające na celu zapewnienie uczniom rozwiniętego zasobu środków językowych w temacie żywienia i zdrowie. Tematy zajęć nawiązujące bezpośrednio do zdrowej diety²⁰ zidentyfikowano w dziennikach lekcyjnych łącznie 40 razy, przy czym przeprowadzone one zostały co najmniej jednokrotnie w ciągu cyklu edukacyjnego, z każdą grupą uczniów pobierających naukę w liceum po ośmioletniej szkole podstawowej, tj. w ciągu cyklu czteroletniego.

(akta kontroli str. 649-653)

W dziennikach lekcyjnych nie było wpisu jednoznacznie potwierdzającego, aby w ramach przedmiotu *wychowanie fizyczne*:

¹⁸ W ramach niej m.in. organizowano maratony zumbi.

¹⁹ Zdefiniowane w programie nauczania jako wypełniające treści podstawy programowej: wyposażenia uczniów w wiedzę, co oznacza odpowiedzialność za zdrowie własne i innych ludzi oraz wiedzę na temat poszukiwania wiarygodnych informacji dotyczących zdrowia oraz dokonywania krytycznej analizy informacji medialnych w tym zakresie, w tym m.in. w zakresie diet.

²⁰ Np. Zdrowe nawyki żywieniowe – ćwiczenia w mówieniu, Good for you. Good for all of us. Rozróżnianie między faktem a opinią w dialogu na temat zdrowego jedzenia. Diety i zdrowe odżywianie – rozumienie tekstu słuchanego, Dieta i zdrowe odżywianie – ćwiczenia leksykalne, Słownictwo z tematu żywienia (m.in. nawyki żywieniowe i diety, zaburzenia odżywiania), Rozmowa z odgrywaniem roli na podstawie materiału stymulującego – zdrowe odżywianie, Prezentacja projektów uczniów – zdrowe śniadanie.

- w ciągu cyklu edukacyjnego zakończonego w roku szkolnym 2023/2024 z uczniami wszystkich trzech klas pobierających naukę w II LO w Świeciu zrealizowano zajęcia poświęcone BMI, a z uczniami dwóch z trzech klas w grupie chłopców – zajęcia poświęcone chorobom cywilizacyjnym;
- przeprowadzono w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 zajęcia poświęcone BMI z dwoma oddziałami II LO w Świeciu w grupie chłopców oraz z pięcioma oddziałami zarówno w grupie chłopców, jak i dziewcząt.

Szczegółowe ustalenia w tym zakresie zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 650-653)

5. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej w II LO w Świeciu udzielali w szczególności nauczyciele specjaliści²¹:

- w roku szkolnym 2021/2022 – dwóch pedagogów;
- w roku szkolnym 2022/2023 – trzech pedagogów, jeden pedagog specjalny oraz jeden psycholog szkolny;
- w roku szkolnym 2023/2024 – dwóch pedagogów, jeden pedagog specjalny oraz jeden psycholog szkolny²²;
- w roku szkolnym 2024/2025 – dwóch pedagogów, jeden pedagog specjalny oraz jeden psycholog szkolny.

W latach szkolnych 2022/2023 – 2023/2024 w II LO w Świeciu łączna liczba etatów nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych i psychologów wynosiła 2,14 etatu (przy wymaganym wymiarze zatrudnienia na poziomie nie niższym niż 2,10 etatu²³), a w roku szkolnym 2024/2025 – 2,64 etatu (przy wymaganym wymiarze zatrudnienia na poziomie nie niższym niż 2,60 etatu²⁴).

W latach szkolnych 2022/2023 - 2024/2025:

- wymiar zatrudnienia nauczycieli pedagogów specjalnych wynosił od 0,55 do 0,68 etatu (przy wymaganym poziomie odpowiednio od 0,53 do 0,65 etatu²⁵);
- wymiar zatrudnienia nauczycieli psychologów wynosił od 0,55 do 0,68 etatu (przy wymaganym poziomie odpowiednio od 0,53 do 0,65 etatu²⁶).

W roku szkolnym 2023/2024, w okresie od 1 listopada 2023 r. do 29 lutego 2024 r. stanowisko psychologa szkolnego nie było obsadzone. Z dokumentacji Szkoły oraz informacji uzyskanych od Dyrektora wynikało, że osoba zatrudniona na stanowisku psychologa szkolnego nie wyraziła woli zatrudnienia w II LO w Świeciu po 31 października 2023 r.²⁷ i przez okres czterech kolejnych miesięcy

²¹ W kontrolowanym okresie nie zatrudniano logopedów lub terapeutów pedagogicznych.

²² W okresie od 1 września 2023 r. do 31 października 2023 r. oraz od 1 marca 2024 r. do 21 czerwca 2024 r.

²³ Por. art. 29 pkt 1 w zw. z art. 2 pkt 2 ustawy z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1116, ze zm.). W latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 liczba uczniów w ZSOiP w Świeciu wynosiła odpowiednio 414 i 434.

²⁴ Por. art. 42d ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (Dz. U. z 2024 r., poz. 986, ze zm.), dalej: „Karta nauczyciela”. W roku szkolnym 2024/2025 liczba uczniów w ZSOiP w Świeciu wynosiła 421.

²⁵ Stanowiącym nie mniej niż 25% łącznej liczby etatów nauczycieli specjalistów. Por. art. 42d ust. 11 pkt. 1 Karty Nauczyciela.

²⁶ Stanowiącym nie mniej niż 25% łącznej liczby etatów nauczycieli specjalistów. Por. art. 42d ust. 11 pkt. 2 Karty Nauczyciela.

²⁷ Osobie tej Dyrektor udzielił wcześniej dofinansowania do całkowitego kosztu trzyletnich studiów podyplomowych w zakresie „przygotowania pedagogicznego dla psychologów”, nie

nie udało się pozyskać kandydata na to stanowisko. Na skutek tego w tym okresie w II LO w Świeciu nie zapewniono wymaganego poziomu zatrudnienia nauczycieli psychologów. Ustalono jednak, że w wyniku podjętych przez Dyrektora działań, polegających m.in. na publikacji ofert pracy na portalu internetowym Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy oraz w Systemie Informacji Oświatowej, osobę na to stanowisko zatrudniono z dniem 1 marca 2024 r.

(akta kontroli str. 76, 77, 136-171, 391-395, 403-424, 430-433, 446-452)

Zgodnie z treścią Statutu cele i zadania ZSOiP w Świeciu obejmowały w szczególności organizację i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej na zasadach określonych w odrębnych przepisach²⁸. Za udzielanie tej pomocy, w tym w związku z chorobami przewlekłymi dotyczącymi zaburzeń odżywiania, odpowiedzialni byli w szczególności pedagogzy, pedagog specjalny oraz psycholog szkolny, co potwierdzały wpisy w dziennikach pedagoga oraz dziennikach psychologa prowadzonych w latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025. W dziennikach tych każdorazowo określano podstawowe zadania przewidziane do realizacji przez ww. nauczycieli specjalistów²⁹, które dotyczyły m.in.: [1] udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb; [2] inicjowania i podejmowania działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych; [3] minimalizowania skutków zaburzeń rozwojowych i zapobiegania zaburzeniom zachowania; [4] diagnozowania trudności poznawczych, emocjonalnych, społecznych wśród uczniów i spotkań indywidualnych. W szkolnych programach wychowawczo-profilaktycznych na lata szkolne 2021/2022 – 2024/2025 każdorazowo określano zasady współpracy z rodzicami, które przewidywały w szczególności: [1] udzielanie rodzicom informacji o możliwych działaniach pomocowych; [2] współpracę wychowawczą z rodzicami m.in. poprzez zapewnienie współudziału rodziców w tworzeniu, modyfikacji i ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego Szkoły; [3] wspomaganie rodziców w rozwiązywaniu problemów młodzieży m.in. poprzez rozmowy indywidualne z wychowawcą, pedagogiem, nauczycielami przedmiotów, dyrektorem.

(akta kontroli str. 16-34, 177-342, 396-402)

Z dokumentacji Szkoły wynikało, że:

- wszyscy pedagogzy szkolni oraz pedagog specjalny, zatrudnieni w latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025, posiadali odpowiednie kwalifikacje do udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności wymagany poziom wykształcenia oraz przygotowanie pedagogiczne;
- psychologzy szkolni, z którymi nawiązano stosunek pracy na lata szkolne 2022/2023, 2023/2024 (na okres od 1 marca 2024 r. do 21 czerwca 2024 r.) oraz 2024/2025, z uwagi na brak wymaganych kwalifikacji uzyskali zgodę organu sprawującego nadzór pedagogiczny³⁰ na zatrudnienie w ww. okresie;
- w przypadku psychologa szkolnego, z którym nawiązano stosunek pracy na rok szkolny 2023/2024 (na okres od 1 września 2023 r. do 31 października 2023 r.), nie wystąpiono do organu sprawującego nadzór pedagogiczny o zgodę na zatrudnienie w ww. okresie pomimo,

zabezpieczając dalszego zatrudnienia w Szkole pod rygorem zwrotu kosztów szkolenia. Por. sekcję dotyczącą stwierdzonych nieprawidłowości.

²⁸ Por. § 3 ust. 1 pkt 4 Statutu.

²⁹ Ujęte także m.in. w rocznych planach pracy pedagoga/psychologa szkolnego.

³⁰ Odpowiednio: [1] w trybie art. 10 ust. 9 Karty Nauczyciela; [2] w trybie art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm.), dalej: „Prawo oświatowe”.

że nie posiadał on wymaganych kwalifikacji, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 136-171, 391-395, 430-433, 446, 451-452, 627-634, 669-672)

6. W kontrolowanym okresie II LO w Świeciu uzyskało od rodziców oraz pielęgniarki szkolnej informacje o wystąpieniu u uczniów zaburzeń odżywiania. Dotyczyło to pięciu spośród 31 uczniów z otyłością lub niedowagą³¹: [1] w roku szkolnym 2022/2023 – jednej osoby; [2] w roku szkolnym 2023/2024 – jednej osoby; [3] w roku szkolnym 2024/2025 – trzech osób³². Osoby te zostały objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną, co potwierdzały stosowne wpisy w dziennikach pedagoga/psychologa szkolnego. Z wpisów tych wynikało, że w ww. przypadkach w ramach udzielanej pomocy pedagodzy i psycholog szkolny prowadzili bezpośrednie, indywidualne rozmowy oraz konsultacje z uczniami³³, z pielęgniarką szkolną, z wychowawcami klas, do których uczęszczali ww. uczniowie, a także z rodzicami tych uczniów (m.in. w ramach spotkań organizowanych w szkole w celu wypracowania dalszego planu działania oraz współpracy). Ponadto w szczególności w klasach tych uczniów prowadzone były pogadanki oraz zajęcia na tematy związane z profilaktyką zaburzeń odżywiania³⁴, a do gablot szkolnych pedagoga/psychologa oraz gazetki szkolnej opracowywane były materiały na temat otyłości³⁵. Indywidualne działania w stosunku do 26 uczniów z otyłością

Z dokumentacji II LO w Świeciu, a także wyjaśnień uzyskanych od Dyrektora II LO w Świeciu, psychologa i pedagoga szkolnego oraz Dyrektora Miejsko-Gminnej Przychodni w Świeciu wynikało w szczególności, że sytuacja uczniów z zaburzeniami odżywiania, którym udzielono w szkole indywidualnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, była na bieżąco monitorowana, dostęp do danych na temat stanu ich zdrowia był jednak ograniczony, ustalenie wymiernych efektów uzyskanych w wyniku udzielenia tej pomocy było trudne i w ww. zakresie nie prowadzono odrębnych, udokumentowanych analiz.

Według informacji uzyskanych od Dyrektora, w kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki odmowy udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez uczniów II LO w Świeciu. Dyrektor wskazał, że w przypadku zauważenia przez pracowników problemów dotyczących funkcjonowania danego ucznia w Szkole, m.in. w kontekście zaburzeń odżywiania, poza pomocą psychologa szkolnego i pedagoga jest możliwość opracowania indywidualnego planu wsparcia, a w sytuacjach wymagających natychmiastowej interwencji Szkoła, we współpracy z rodzicami, może zarekomendować skierowanie ucznia do poradni specjalistycznej opieki zdrowotnej.

(akta kontroli str. 63-66, 77-79, 396-402, 499-520, 622-626)

7. W kontrolowanym okresie, w odniesieniu do wyznaczonych celów i zadań dla ZSOiP w Świeciu, Dyrektor sporządzał na poszczególne lata rejestr ryzyk. Bezpośrednio w obszarze edukacji i profilaktyki zaburzeń odżywiania ryzyka nie

³¹ W tym 14 z otyłością, 17 z niedowagą.

³² Z informacji uzyskanych z II LO w Świeciu oraz z Miejsko-Gminnej Przychodni w Świeciu nie wynikało, aby w pozostałych 26 przypadkach konieczne było udzielenie uczniom przez Szkołę pomocy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie zaburzeń odżywiania. Jednocześnie z dokumentacji II LO w Świeciu nie wynikało, aby prowadzona była dodatkowa analiza pod kątem konieczności bądź braku konieczności udzielenia tym uczniom pomocy w ww. zakresie.

³³ W szczególności psychoedukacyjne.

³⁴ Np. „Ja i moje ciało. Ja się nie dać kompleksom. Profilaktyka zaburzeń odżywiania”.

³⁵ W szczególności w związku z obchodzonym corocznie Światowym Dniem Otyłości, czy też Europejskim Dniem Zdrowego Jedzenia i Gotowania oraz Ogólnopolskim Dniem Walki z Depresją.

zostały w II LO w Świeciu zidentyfikowane. Z opisu ryzyk w ww. rejestrze wynikało, że obejmowały one obszary zasobów ludzkich oraz infrastruktury i dotyczyły: [1] trudności w prowadzeniu działań promocyjnych oraz braku zainteresowania uczniów ofertą edukacyjną Szkoły; [2] trudności w zapewnieniu odpowiedniej obsady nauczycieli specjalistów; [3] ograniczonych środków na rozbudowę sali gimnastycznej wraz z pomieszczeniami towarzyszącymi.

Z treści szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych na lata szkolne 2021/2022 – 2024/2025 oraz dzienników zajęć pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego wynikało, że w II LO w Świeciu przewidziano konieczność współpracy w zakresie realizacji działań profilaktycznych m.in. z Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną, Policją, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Kuratorem Sądowym ds. Rodzinnych i Nieletnich, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Uzależnień. Zasady organizacji współdziałania z ww. instytucjami nie zostały jednak pisemnie określone, w szczególności nie było ich w statucie Szkoły, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Według treści sprawozdań z realizacji programów wychowawczo-profilaktycznych w II LO w Świeciu:

- wśród najlepiej realizowanych zadań w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 wskazywano m.in. na promocję zdrowego stylu życia oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczną;
- zdecydowana większość rodziców uważała, że w roku szkolnym 2023/2024 program wychowawczo-profilaktyczny w pełni zaspokajał potrzeby uczniów. Rodzice byli zadowoleni z promocji zdrowia i zachowań prozdrowotnych w ww. roku szkolnym. Uczniowie doceniali wsparcie otrzymywane w ramach ww. programu, za cenne i skuteczne uważali spotkania z psychologiem szkolnym i pedagogiem. We wnioskach z realizacji ww. programu wskazano m.in. na potrzebę większego wsparcia psychologicznego, w szczególności poprzez zwiększenie dostępności specjalistów dla uczniów z problemami społecznymi i emocjonalnymi³⁶.

Z dokumentacji Szkoły wynikało, że w celu zapewnienia w przyszłości obsady na stanowisku nauczyciela psychologa, w związku z ograniczoną dostępnością na rynku pracy kadry o tej specjalności, zostały już podjęte stosowne działania, tj. wicedyrektor Szkoły zobowiązała się do podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych i kontynuowała podjęte kształcenie na jednolitych studiach magisterskich na kierunku psychologia³⁷.

W kwestii stwierdzonych w II LO w Świeciu przypadków uczniów z otyłością lub niedowagą Dyrektor, sprawujący bezpośredni nadzór nad realizacją zadań na rzecz związanych z edukacją i profilaktyką zaburzeń odżywiania, wskazał, że z informacji pozyskiwanych przez niego ustnie od pielęgniarki szkolnej nie wynikało, aby w latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 w II LO w Świeciu występował problem z nieprawidłową masą ciała uczniów. Stwierdzone w ww. okresie anomalie w masie ciała u określonej liczby uczniów nie determinowały konieczności podejmowania działań innych, niż profilaktyka informacyjna wobec ogółu oraz interwencje indywidualne w sytuacji problemów o charakterze

³⁶ Według treści sprawozdań z pracy pedagoga/psychologa szkolnego w I semestrze roku szkolnego 2024/2025, działania podejmowane przez ww. nauczycieli specjalistów były zgodne z rocznym planem ich pracy na rok szkolny 2024/2025.

³⁷ W toku kontroli wicedyrektor Szkoły była studentką ostatniego, piątego roku tych studiów.

chorobowym. W jego ocenie to właśnie te działania miały decydujący wpływ na efekty pracy z uczniem w ww. zakresie.

Informacje uzyskane od Dyrektora Miejsko-Gminnej Przychodni w Świeciu potwierdziły, że kwestia zaburzeń odżywiania u uczniów II LO w Świeciu nie stanowiła w latach 2021-2025 istotnego czynnika ryzyka, co było na bieżąco konsultowane z Dyrektorem II LO w Świeciu, a także że w ww. okresie wystąpiły jedynie odosobnione przypadki uczniów Szkoły z nieprawidłową masą ciała, które wymagały pomocy psychologa szkolnego. Z informacji tych wynikało, że w takich przypadkach zastosowanie miało leczenie u lekarzy specjalistów – psychiatry, oraz psychologa i dietetyka. Zaburzenia u takich uczniów były najczęściej skutkiem depresji lub stanów lękowych i to przede wszystkim te jednostki chorobowe wymagały leczenia. Według tych informacji, o istotnym czynniku ryzyka nie powinien przesądzać wskaźnik % osób z nieprawidłową masą ciała, lecz liczba osób, u których stwierdzono ciężkie zaburzenia odżywiania, a w II LO w Świeciu ich liczba była nieznaczna.

(akta kontroli str. 77-87, 140, 391-392, 453-464, 471-472, 519-520, 635-647, 673-674)

W latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 do ZSOiP w Świeciu nie wpływały skargi ani wnioski w zakresie zagadnień dotyczących odżywiania i opieki zdrowotnej nad uczniami II LO w Świeciu.

W ww. okresie nie przeprowadzano kontroli obejmujących bezpośrednio swoim zakresem realizację zadań na rzecz edukacji i profilaktyki zaburzeń odżywiania.

W wyniku dwóch kontroli przeprowadzonych w latach 2023-2024 przez Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, dotyczących zgodności z przepisami prawa zwiększania dostępności i jakości wsparcia udzielanego uczniom przez nauczycieli specjalistów, w tym pedagogów specjalnych, nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 75, 79, 425-429, 493-494)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W obowiązującym w kontrolowanym okresie statucie Szkoły nie określono: zakresu zadań psychologa, pedagoga specjalnego, organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, tj. elementów wymaganych art. 98 ust. 1 pkt 7 oraz 98 ust. 2 pkt 1 Prawa oświatowego.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił m.in., że zakresy zadań psychologa i pedagoga specjalnego nie zostały określone w statucie, gdyż materia ta została uregulowana w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach³⁸, który jest aktem wyższego rzędu niż statut szkoły. Wskazał ponadto, że od kilku lat organy sprawujące nadzór pedagogiczny wydają zalecenia, aby nie przepisywać do statutów treści innych aktów prawnych.

W zakresie braku regulacji dotyczących organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży wyjaśnił, że przyczyną były trudności z ich sformułowaniem

³⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1798, dalej: „rozporządzenie z 9 sierpnia 2017 r.”.

wynikające z faktu, że uczniowie i szkoły są w poradniach petentami/usługobiorcami i bardzo trudno z takiej pozycji określać zasady współpracy.

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że delegacja dla utworzenia statutu szkoły oraz ww. rozporządzenia z 9 sierpnia 2017 r. mają odmienne podstawy prawne, tj. odpowiednio art. 98 oraz art. 47 ust. 1 pkt 5 Prawa oświatowego, a także cele i zakresy przedmiotowe. Zgodnie z art. 98 Prawa oświatowego statut Szkoły powinien określać w szczególności zakres zadań konkretnych nauczycieli zatrudnionych w danej szkole, *będący terminem zbliżonym do terminu „zakres obowiązków”, choć nierównoznacznym z nim. Zadania nauczycieli obejmują sferę dydaktyczną (realizowanie zajęć), a także wychowawczą*³⁹. Rozporządzenie odnosi się ogólnie do zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole i innych placówkach. Delegacja z art. 98 ustawy Prawo oświatowe ma charakter zobowiązujący, a poprzez określenie „w szczególności” ustawodawca określił katalog elementów składowych statutu, który ma charakter obligatoryjny, co oznacza, że każdy statut szkoły publicznej musi zawierać części wskazane w art. 98 tej ustawy⁴⁰.

(akta kontroli str. 16-39)

2. Do czasu kontroli nie zapewniono, aby w dokumentacji II LO w Świeciu pozostał ślad rewizyjny jednoznacznie potwierdzający zrealizowanie przez nauczycieli przedmiotu wychowanie fizyczne przewidzianych podstawą programową zajęć zaznajamiających uczniów z BMI oraz chorobami cywilizacyjnymi, co należy uznać za nierzetelne⁴¹. W szczególności wzmianki o przeprowadzeniu takich zajęć nie zawarto w dziennikach lekcyjnych. I tak, nie było śladów potwierdzających zrealizowanie:

- zajęć dotyczących znaczenia, obliczania i interpretacji wskaźnika BMI z absolwentami II LO w Świeciu z roku 2024 z klas a, b, c;
- zajęć dotyczących chorób cywilizacyjnych, w szczególności otyłości oraz ich profilaktyki z chłopcami będącymi absolwentami II LO w Świeciu z roku 2024 z klas a i c;
- zajęć dotyczących znaczenia, obliczania i interpretacji wskaźnika BMI z uczniami klas pierwszych w latach 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024 – łącznie 5 oddziałów II LO w Świeciu w całości oraz grupy chłopców w dwóch kolejnych oddziałach;

co do których dopiero w toku niniejszej kontroli nauczyciele złożyli oświadczenie o ich przeprowadzeniu jako element lekcji o innych tytułach.

Dyrektor Szkoły, którego zadaniem zgodnie z art. 68 ust. 1 w zw. z art. 55 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe jest nadzór pedagogiczny nad zrealizowaniem podstawy programowej oraz który zgodnie z § 26 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej

³⁹ Por. M. Pilich (red.), Prawo oświatowe. Komentarz, wyd. III, WKP 2022.

⁴⁰ Por. G. Krawiec, Prawo oświatowe. Komentarz 2025, wyd. 1, C.H. Beck.

⁴¹ Por. Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF. z 2009 r. Nr 15, poz. 84), standard C11 „Nadzór”.

dokumentacji odpowiada za prowadzenie dokumentacji szkolnej⁴², wyjaśnił m.in., że obowiązek wpisywania w dziennikach lekcyjnych tematu nie jest równoznaczny z wyszczególnieniem wszystkich zrealizowanych treści, a temat lekcji nie jest tożsamy z treścią programową. Najlepiej, gdyby temat ująć jak najbardziej wyczerpująco, ale brak jest możliwości, aby wpisywać wszystko. W odniesieniu do zajęć z zakresu BMI dodał, że treści te nie są zagadnieniem obszernym, nie wymagały całej jednostki lekcyjnej i realizowane były jedynie jako element lekcji.

Wyjaśnił ponadto, że nie da się skontrolować realizacji całej podstawy programowej, gdyż jest to zadanie niewykonalne przy tygodniowym wymiarze ponad 1000 godzin zajęć lekcyjnych. Możliwa jest jedynie kontrola wrywkowa. W pełni skuteczna jest tylko kontrola merytoryczna (połączona z obserwacją zajęć). Przy tak szerokim zakresie spraw podlegających nadzorowi, priorytetem był w każdej szkole ponadpodstawowej nadzór nad realizacją treści niezbędnych do należytego przygotowania uczniów do egzaminów zewnętrznych, a tematy związane ze zdrowym odżywianiem nie były objęte nadzorem pedagogicznym.

(akta kontroli str. 528-529, 534-545, 583-621, 650-653, 657-658)

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK zauważa, że podstawowym zadaniem w procesie edukacji jest zrealizowanie podstawy programowej, a dokumentacja przebiegu nauczania powinna potwierdzać realizację tego obowiązku. Rozumiejąc trudności w zdefiniowaniu tematu lekcji w dzienniku zauważyć jednak należy, że potwierdzeniem przeprowadzenia zajęć nie mogą być jedynie oświadczenia nauczycieli - i to złożone w toku kontroli zewnętrznej - zwłaszcza gdy nie istnieją konspekty/podręczniki potwierdzające ujęcie konkretnych treści z podstawy programowej w ramach lekcji o nazwie na to niewskazującej. Nie bez znaczenia są tu stwierdzone przypadki, w których ci sami nauczyciele wpisywali w dziennikach zajęcia z chorób cywilizacyjnych jako odrębne jednostki lekcyjne, o nazwie jednoznacznie wskazującej na ich przeprowadzenie.

3. W dniu 1 września 2023 r. Dyrektor zatrudnił w II LO w Świeciu na stanowisku psychologa szkolnego na okres dwóch miesięcy - od dnia 1 września do dnia 31 października 2023 r. osobę nieposiadającą wymaganych kwalifikacji⁴³, tj. przygotowania pedagogicznego⁴⁴, nie występując o zgodę na jej zatrudnienie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Stanowiło to naruszenie art. 10 ust. 9 Karty Nauczyciela, zgodnie z którym w ww. przypadku możliwość zatrudnienia nauczyciela nieposiadającego wymaganych kwalifikacji była dopuszczalna jedynie za zgodą ww. organu, tj. Kuratora Oświaty w Bydgoszczy.

Dyrektor wyjaśnił, że ww. osoba nie została zatrudniona na podstawie art. 10 ust. 9 Karty Nauczyciela, lecz na podstawie art. 10 ust. 3 Karty Nauczyciela, zgodnie z którym w szczególnych przypadkach uzasadnionych potrzebami szkoły z osobą, o której mowa w ust. 2, legitymującą się wymaganym poziomem wykształcenia, lecz nieposiadającą przygotowania pedagogicznego, mógł być

⁴² Dz. U. z 2024 r., poz. 50.

⁴³ Osoba ta była po raz pierwszy zatrudniona na stanowisku psychologa szkolnego w II LO w Świeciu, za zgodą Kuratora Oświaty w Bydgoszczy, na rok szkolny 2022/2023, na okres od 1 września 2022 r. do 31 sierpnia 2023 r.

⁴⁴ Por. § 18 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289).

nawiązany stosunek pracy, o ile osoba ta zobowiązała się do uzyskania przygotowania pedagogicznego. Ww. osoba zobowiązała się do ukończenia właściwych studiów podyplomowych już w pierwszym okresie zatrudnienia w II LO w Świeciu na okres od 1 września 2022 r. do 31 sierpnia 2023 r., a tym samym 1 września 2023 r. możliwe było jej ponowne zatrudnienie bez zgody Kuratora Oświaty w Bydgoszczy.

NIK zwraca uwagę, że przepis art. 10 ust. 3 Karty Nauczyciela nie miał w ww. przypadku zastosowania. Przepis ten dotyczy osób, o których mowa w art. 10 ust. 2 Karty Nauczyciela, tj. rozpoczynających pracę w szkole, tymczasem ww. osoba była uprzednio zatrudniona w II LO w Świeciu w okresie od 1 września 2022 r. do 31 sierpnia 2023 r., a więc nie spełniała tego warunku. Ponadto, zgodnie z art. 10 ust. 2 Karty Nauczyciela z osobą rozpoczynającą pracę w szkole, spełniającą wskazane w tym przepisie warunki nawiązuje się stosunek pracy na czas określony na dwa lata w szkole. Skoro więc wskazana osoba została zatrudniona na okres dwóch miesięcy, to pracodawca nie zastosował wobec niej art. 10 ust. 2 Karty Nauczyciela. Przepis art. 10 ust. 2 ww. ustawy wskazuje okres, na który nawiązuje się umowę, nie określając go zakresowo, jako minimum lub maksimum, lecz jednoznacznie, tj. dwa lata szkolne⁴⁵.

(akta kontroli str. 140, 391, 432-433, 446-452, 480-481)

4. W dniu 9 września 2022 r. Dyrektor udzielił nowo zatrudnionej osobie na stanowisku psychologa szkolnego dofinansowania do całkowitego kosztu trzyletnich studiów podyplomowych w zakresie „przygotowania pedagogicznego dla psychologów”, w kwocie 3 398 zł, nie zabezpieczając dalszego zatrudnienia w Szkole pod rygorem zwrotu kosztów szkolenia. Dodatkowo zgodnie z planem tych studiów ich zakończenie miało nastąpić do końca 2023 r., a ww. osoba była związana umową o pracę na okres krótszy, tj. od 1 września 2022 r. do 31 sierpnia 2023 r. Ostatecznie zakończyła pracę w Szkole z dniem 31 października 2023 r. W tym przypadku udzielenie dofinansowania, przy jednoczesnym niezapewnieniu możliwości skorzystania przez Szkołę z nowych kwalifikacji nabytych przez ww. osobę podczas studiów, stanowiło naruszenie art. 44 ust. 3 pkt. 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁶, tj. nie zapewniało uzyskania najlepszych efektów z poniesionych nakładów. W tym zakresie interesy II LO w Świeciu nie zostały należycie zabezpieczone, co należy uznać za niegospodarne.

Dyrektor wyjaśnił, że dokształcenie ww. osoby było w interesie Szkoły, gdyż miało zapewnić szkole kompetentnego nauczyciela psychologa. Wprowadzenie przepisów, na podstawie których każda szkoła miała obowiązek zatrudniania nauczyciela psychologa spowodowała na rynku pracy znaczny deficyt kandydatów, w tym z pełnymi kwalifikacjami. Nikt z zatrudnionych w szkole nauczycieli nie miał doświadczenia w organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej z udziałem psychologa. W celu zapewnienia szkole stabilizacji kadrowej potrzebny był psycholog z pełnymi kwalifikacjami, w szczególności posiadający przygotowanie pedagogiczne. Poprzez ww. dofinansowanie Szkoła zapewniała sukcesywne wsparcie merytoryczne pracownikowi rozpoczynającemu pracę na nowo utworzonym stanowisku psychologa

⁴⁵ Por. K. Lisowski, K. Stradomski, Karta Nauczyciela. Komentarz, C.H. Beck, wyd. 3, 2022 r.

⁴⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm., ze zm. Dalej: „ustawa o finansach publicznych”.

szkolnego, który nie posiadał żadnego doświadczenia w pracy z młodzieżą w szkole.

NIK nie kwestionuje zasadności zatrudnienia oraz wsparcia nowo zatrudnionego pracownika na stanowisku psychologa szkolnego. Mając na uwadze gospodarność wydatkowania środków publicznych w ww. przypadku należało jednak zabezpieczyć możliwość skorzystania przez Szkołę z podwyższonych kwalifikacji nowo zatrudnionego pracownika, potwierdzonych dyplomem, pod rygorem zwrotu środków otrzymanych na ten cel od pracodawcy⁴⁷.

(akta kontroli str. 391, 432, 433, 446-454, 469-471, 492)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	NIK nie formułuje uwag.
Wnioski	1. Zamieszczenie w statucie wszystkich wymaganych elementów. 2. Zapewnienie rzetelnego dokumentowania realizacji podstawy programowej. 3. Dopełnienie wszystkich wymogów przy zatrudnianiu nauczycieli bez wymaganych kwalifikacji. 4. Właściwe zabezpieczanie interesów przy udzielaniu dofinansowania na pokrycie kosztów kształcenia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje <i>prawo zgłoszenia</i> na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁴⁷ Por. umowę z 5 lutego 2025 r. zawartą z pracownikiem II LO w Świeciu, zobowiązującą do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, na podstawie której Dyrektor zobowiązał się udzielić pracownikowi dofinansowania do dwóch semestrów studiów, a pracownik zobowiązał się po ukończeniu nauki przepracować w II LO w Świeciu jeden rok szkolny, pod rygorem zwrotu otrzymanych środków.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 7 lipca 2025 r.

Kontrolerzy

(-) Karolina Lahutta
gł. specjalista k.p.

(-) Mateusz Grynicz
gł. specjalista k.p.

Dyrektor

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

z up. (-) Agnieszka Serlikowska

p.o. Wicedyrektor